

Crna Gora
Ministarstvo odbrane

BESPLATAN
PRIMJERAK

PARTNER

Mjesečnik o evroatlantskim integracijama, odbrani i vojsci broj 26 maj 2010. godine

POSJETA AVGANISTANU
VOJNICI ZA PONOS DRŽAVE
65. GODIŠNJICA POBJEDE NAD FAŠIZMOM
ŽIVE IDEJE ANTIFAŠIZMA

ISSN 1800-7759

9 771800 775009

Crna Gora
Ministarstvo odbrane

Vojska
Crne Gore

SADRŽAJ

ANDRIJA NIKOLIĆ:	
ŽIVE IDEJE ANTIFAŠIZMA	4
<i>Glignor R. Bojić</i>	
ANTIFAŠIZAM - VJEČNO DOBRO	6
<i>Glignor R. Bojić</i>	
KOMENTAR: KO I KAKO BRANI CRNU GORU	7
<i>Ilija Despotović</i>	
VOJNA TEHNIKA: JURIŠNA PUŠKA STG 44	9
<i>kapetan Ivica Simonović</i>	
TEMA:	
VOJNICI ZA PONOS DRŽAVE	10
<i>mr Vidak Latković</i>	
POVOD: VRLO SADRŽAJNI RAZGOVORI	14
<i>potpukovnik Rajko Pešić</i>	
SASTANAK VOJNOG KOMITETA NATO	16
MINISTARSKA RADIONICA O FINANSIJSKOJ KRIZI I	
EKONOMSKOM OPORAVKU ZEMALJA U RAZVOJU	17
STALNE PROMJENE U STRUKTURI ALIJANSE	18
<i>I. Jovetić</i>	
IZ DIREKCIJE ZA ZAŠTITU TAJNIH PODATAKA:	
SPORAZUM SA ČEŠKOM I EU	20
DNEVNIK: ELVIRA SE NE KAJE	21
POVOD: POČASNA PALJBA NA CETINJU	22
<i>majord Nenad Ivović</i>	
DNEVNIK VOJNOG POSMATRAČA	23
<i>kapetan Branko Đurđić</i>	
POVOD: OGLAŠENA RASODJELA 100 STANOVA	24
<i>P. Rakočević</i>	
FELJTON: DRUGI SVJETSKI RAT ZAVRŠEN TRI PUTA	26
<i>I. Despotović</i>	

IMPRESSUM

Partner - mjesecnik o evroatlantskim integracijama, odbrani i Vojski

Maj 2010. godine BROJ: 26

IZDAVAČ: Ministarstvo odbrane Crne Gore

ZA IZDAVAČA: mr Boro Vučinić

UREĐIVAČKI ODBOR: Draško Jovanović, Olivera Đukanović, Vidak Latković, Ilija Despotović i Krsto Perović

REDAKCIJA: puk Čedo Marinović, Irena Radoman, Zorica Minevski, Petar Koprivica i Glignor R. Bojić

TEHNIČKI UREDNIK: Miodrag Kankaraš

FOTO: Ivan Petrović i arhiva Ministarstva odbrane

KONTAKT: Portparol

TEL/FAX: +382 20 241 375

E-MAIL: pr@mod.co.me

WEB: www.odbrana.gov.me

ADRESA: Jovana Tomaševića 29

ŠTAMPA: Pobjeda, Podgorica

TIRAŽ: 5.000

Ministar Vučinić čistio Jezero

Ministar odbrane Boro Vučinić i 280 predstavnika Ministarstva odbrane Crne Gore učestvovali su u akciji čišćenja pet lokacija na području Skadarskog jezera, zagađenog otpadom usljed poplava koje su u januaru ove godine pogodile istoimeni Nacionalni park. Minisar i zaposleni u MO su čistili otpad kod Vukovačkog mosta, u Ponarima, zatim u Bijelom Polju, na Vranjini i u Virpazaru. Tom prilikom, očišćeno je oko pet kilometara obale Jezera.

„Zaista mi je predstavljalo zadovoljstvo da zajedno sa pripadnicima Vojske i civilnim dijelom Ministarstva odbrane budem ovdje. Oko 280 ljudi je došlo da pomogne nakon poplava i, rekao bih, našeg nemara. Akcija koja se sprovodi u Crnoj Gori na očuvanju životne sredine, prije svega u

ovom dijelu na Skadarskom jezeru, koju koordinira Ministarstvo uređenja prostora i životne sredine, zaslužuje podršku. Mi smo dali svoj doprinos koliko je to bilo moguće“, kazao je ministar Vučinić.

Vojska Crne Gore je, inače, dala veliki doprinos u otklanjanju posljedica januarskih poplava, spasavanjem ljudi i životinja, ali i u akcijama čišćenja Jezera. Učešće Vladinih predstavnika, prije svih, ministara u tim akcijama, nema sumnje, ostavilo je snažan utisak u javnosti. I ministar Vučinić je pokazao da mu je nije stran ni sasvim praktičan posao „na terenu“. Kabinet, sastanke, razgovore i protokol ministar je zamijenio jednodnevnim radnim angažmanom u prirodi. Lijepo je to vidjeti.

I.D.

Razgovor povodom 65. godišnjice pobjede nad fašizmom

Andrija Nikolić:

Žive ideje antifašizma

NATO je velika potreba Crne Gore

U ranoj mladosti priključili ste se naprednom skojevskom i komunističkom pokretu. Bili ste jedan od organizatora ustanka i učesnik istinske antifašističke borbe. Kako je to izgledalo?

Rođen sam u Crnoj Gori kojom je tada gospodario Kralj Nikola, živio i zlopatio u Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca i potom u onoj najstarijoj Jugoslaviji, tako da je moju generaciju početak Drugog svjetskog rata dočekaio spremnu za oružani sukob i borbu za socijalno i nacionalno oslobođenje, što smo uz ideje Komunističke partije zdušno prihvatili. Ustanak je bio veliki narodni bunt, zapamćen u čitavoj Evropi po masovnosti i hrabrosti, kako starih revolucionara španskih boraca i učesnika prvih ratova, tako i svekoličke crnogorske mladeži.

Goloruki narod, svjestan svih vrijednosti slobode i dostojanstvenog života, pružio je otpor tada najvećoj oružanoj sili.

Otpor i nemilosrdna brojno i tehnički neravnopravna borba protiv okupatora i njegovih pristaša, domaćih izdajnika, trajala je četiri duge godine. Bile su to velike bitke na Sutjesci, Neretvi, na Drvaru i Sremskom frontu i na brojnim stratištima revolucije, gdje su partizani, uz vrhovnog komandanta druga Tita, pokazali neviđenu hrabrost koju svijet i danas poštuje. Nikada potomci ne smiju zaboraviti naše žrtve za slobodu, a istorija sigurno neće, jer pružiti takav otpor velikoj oružanoj sili mogli su samo „hrabri zatočnici slobode svog naroda“.

Crna Gora je ustankom 13. jula 1941. godine porobljenoj Evropi poslala poruku da fašizam nije vječan i nepobjediv. Više od 45.000 ljudi je bilo pod oružjem. Mnogi od njih dali su život za ideju slobode.

Čitav naš narod koji je krenuo sa oslobođiocima bio je herojski. Jer, trebalo je golim rukama krenuti na tenkove, trebalo je ostaviti porodice na nemilost i otići „u šumu“, boriti se i ginuti daleko od svog praga, za svetu slobodu svoju, svog, ali i drugih naroda. Zato su borci proglašeni narodnim herojima, kako su govorili samo prvi među jednakima, koji su rat pro-

veli u prvom stroju.

Sa svojim jedinicama borili ste se na brojnim frontovima. Koje slike pamтите iz tog perioda?

Duga je to priča kako sam ratovao sa svojoj generacijom. Malo je i vremena i prostora. I to je dio prošlosti. Eto, ipak da podsjetim. U ratu

sam od prvog dana. Ranjavan u borbama za oslobođenje Jajca i kod Ostrošca. Na jedvite jade prešao sam preko srušenog mosta na Neretvi, borio se na Sutjesci i drugim ratištima. U Beogradu na Dan pobjede zadnje ratne godine završio svoje „ratno vojevanje“. Tako je moja generacija prošla ratni vjhor, mnogi su u njemu ostali i nestali, ali mi, još živi, nikada ih nećemo zaboraviti.

Za prijatelje ste i danas „General žive vojske“. Kako u današnjim tokovima sačuvati svoj identitet?

Na kraju rata svi su generali. Sada je drugo vrijeme i važe drugi činovi. Najviši je biti častan čovjek, boriti se za dobro svoje porodice i posebno zajedničke kuće, svoje države. Jer, ako voljom velikih i ćutanjem malih nema Jugoslavije, zemlje u kojoj smo se borili i bogme u jedno doba lijepo živjeli, ima naše Crne Gore u kojoj smo i mi i svi naši preci rođeni i koju moramo i ćuvati i izgrađivati za dobro naših potomaka. To je obaveza svih. Jer, identitet Crne Gore postoji desetinama vjekova, kako nacionalni, tako kulturni i posebno, što se ne smije zaboraviti, vazda slobodarski. Taj barjak i dalje treba ponosno nositi i boriti se za znanje i napredak, jer potonje je vrijeme, kako neće rekoh „da poćinu rća na oruđe“.

Kako nakon 65 godina, saćuvati sjećanje na istinske vrijednosti iz tog perioda?

Naša organizacija, sa sve rjećim borcima, ali sa sve više antifašista, brojnim svetkovinama obilježava veliki jubilej. Naše delegacije bile su u jednom broju zemalja na prostorima nekadašnje naše domovine. Na konkursu povodom godišnjice slobode učestvovao je veliki broj srednjoškolaca. Obnavljamo Spomen kompleks na Grahovu, gdje će, vjerujemo, biti održana centralna svećanost povodom 13. jula, dana ustanka crnogorskog naroda. I da ne nabrajam. Ima mnogo svećanosti. Nama posebno draga je Akademija „sloboda je najviši vrh Crne Gore“, na kojoj je punu podršku našim idejama, kao i minulih godina, dao Milo Đukanović, predsjednik Vlade koja je kako rekoše nedavno u Kumrovcu, jedina u državama na prostorima bivše Jugoslavije koja antifazizam baćtini kao tradiciju i jedan od svojih osnovnih programskih sadržaja i načela. To nas stare borce ćini koliko srećnim, toliko zahvalnim zbog budućnosti Crne Gore, jer žive ideje za koje smo se borili.

Koliko crnogorsko društvo danas baćtini ideju antifazizma, koja bi trebalo biti temeljna vrijednost društva i pojedinaca?

Već sam rekao da zvanićna Crna Gora ima jasnu orijentaciju, koja je antifazistićka. Ali to ne znaći da je sve u najboljem redu. Jer, kako objasniti da se u srcu revolucionarog crnogorskog pokreta ruše spomenici, nestaju biste, propadaju spomen obilježja, a zvanićni organi ćute. I pored naših nastojanja vinovnici još nijesu pronaćeni. Da ne podsjećam da smo jedva, uz punu odlućnost države, sprijećili podizanje spomenika ćetnićkom vojvodi. Ipak, moram da istaknem izuzetnu saradnju sa drćavnim vrhom koji pokazuje izuzetno poštovanje za našu organizaciju, uz punu podršku svim našim aktivnostima. Najbolji primjer je

IV crnogorska proleterska brigada

razumijevanje predsjednika Vlade i naših na neki naćin resornih ministarstava, vojske, kulture.

Na koji naćin su iskustva iz prošlosti, znaćajna u oćuvanju vrijednosti, identiteta, slobode?

Naša generacija je navikla da ćuva i osvaja slobodu. Zato smo imajuć u vidu stvarnost, u potonje dvije decenije na prostorima bivše Jugoslavije shvatili da treba obnoviti crnogorsku drćavnost i završiti skoro vjekovni proces koji je poćeo i 13-to julskim ustankom i posebno zasijedanjem AVNOJ-a u Jajcu. Zato smo saćuvali veliko poštovanje za našu revoluciju, za zajednićki život, ali i ućinili sve da Crna Gora nastavi svoj put i razvoj u drućtvu prosvijećenih naroda.

Crna Gora stremi naprednim evropskim integracijama. Koliko iskustva savezništava iz prošlosti mogu biti poućna u tim nastojanjima? Kako u tom kontekstu ocjenjujete napore naše zemlje da postane ćlanica NATO saveza?

Ratni saveznici, posebno u Drugom svjet-skom ratu ne zaboravljaju doprinos Crne Gore pobjedi nad fašizmom. Mi smo odavno u Evropi kada je rijeć o kulturnoj tradiciji, o slobodarskim stremljenjima. I sada smo na pragu Evrope, koja sve više razumije ovdašnju stvarnost, ali i poštuje velike napore i rezultate kako naše vlade, tako i ćitavog drćavnog vrha. A NATO savez? To je velika potreba Crne Gore. Tu je i mjesto našoj slavnoj vojsci, koja i sada, na nov naćin urećena, postaje garant stabilnosti i miru u Evropi.

Za kraj razgovora, molim da ćitaocima predstavljete aktivnosti SUBNOR u Crnoj Gori.

Brojne su naše aktivnosti, kako na domaćem, tako na mećunarodnom planu. Jaćamo naše organizacije sa sve većim brojem mladih antifazista, njegujemo slobodarsku tradiciju, održavamo, koliko se moće i obnavljamo spomen obilježja, ćuvamo od zaborava svijetle likove i velike ratne dogaćaje i epopeje. Uz to, naša mećunarodna saradnja, izuzetno uspješna posebno sa zemljama u okrućenju, omogućila je prijem naše organizacije u Svjetsku ligu ratnih veterana krajem minule godine u Kopenhagenu. Ukratko, borci i antifazisti Crne Gore imaju ponovo svoje staro mjesto u, kako smo nekada govorili, frontu snaga koje se bore za dobro naše države i njenih graćana.

Gligor R. Bojić

U Crnoj Gori obilježena 65. godišnjica pobjede nad fašizmom

Antifašizam - vječno dobro

Filip Vujanović na vojnoj paradi u Moskvi

Nakon šestogodišnjeg oružanog sukoba koji je otpočeo 1. septembra 1939. godine napadom nacističke Njemačke na Poljsku, Drugi svjetski rat na evropskim prostorima okončan je 9. maja 1945. godine, stupanjem na snagu bezuslovne kapitulacije oružane sile Trećeg rajha. Rat na teritoriji okupirane Evrope ostavio je za sobom tragične posljedice masovnog stradanja nedužnih i materijalnih razaranja, ali su istinskom antifašističkom borbom i organizovanim oružanim otporom sačuvane tekovine modernog evropskog sruštva. U ratu koji je trajao šest godina učestvovala je 61 država i oko 110 miliona vojnika. Poginulo je između 55 i 60 miliona ljudi.

Svečanom akademijom u organizaciji Saveza udruženja boraca Narodno-oslobodilačkog rata (SUBNOR), u Podgorici je obilježen jedan od datuma vječitog crnogorskog kalendara koji svjedoči o učešću naše zemlje u odbrani vrijednosti antifašizma. Proslavi 65. godišnjice kapitulacije nacističke Njemačke je prisustvovao kompletan državni vrh Crne Gore. „Prvi smo među porobljenim evropskim narodima 1941. godine zapalili baklju slobode. I bili među posljednjima koje je tog maja 1945. godine ogrijalo sunce slobode” - kazao je premijer Milo Đukanović obraćajući se prisutnima. On je istakao da s ponosom možemo reći da smo u antifašističkom pokretu, zahvaljujući junačkoj borbi partizana i grandioznom Trinastojulskom ustanku, imali istaknutu ulogu nesrazmjernu populacijskoj i geografskoj veličini. „U takvoj nesrazmjeri su, nažalost, bili i gubici, takva je bila cijena oslobodilačke borbe. Ta žrtva nam je u trajno nasljeđe, kao vječno dobro, ostavila antifašizam” - istakao je Đukanović.

Imajući u vidu da je savremena Evropa zasnovana na osnovnim principima i načelima koje su vodili borce protiv nacizma i fašizma na principima mira, razumijevanja, tolerancije i saradnje, neprolazna je uloga antifašizma u izgradnji modernog evropskog društva. „Crna

Gora je u tom društvu i prije 65. godina bila tamo gdje joj je mjesto prva među jednakima”, kazao je potpredsjednik SUBNOR-a dr Ljubomir Sekulić. „Svojim hrabrim učešćem, Crna Gora je izvojevala pobjedu i gradila svjetski mir. Zato danas slavimo ovaj veliki dan i evociramo uspomene na naše heroje - kazao je Sekulić.

Dan pobjede nad fašizmom u Drugom svjetskom ratu obilježava se i kao Dan Evrope. Odavanje počasti stradalima prilika je i da se istakne trajno opredjeljenje za očuvanje tekovina, ostvarenih tom veličanstvenom pobjedom.

Gligor R. Bojić

Predsjednik Crne Gore Filip Vujanović je povodom 9. maja, Dana pobjede nad fašizmom, prisustvovao veličanstvenoj vojnoj paradi, centralnom događaju proslave 65. godina pobjede nad fašizmom, koja je održana na Crvenom trgu u Moskvi, uz prisustvo ruskog državnog vrha i oko 30 lidera država i međunarodnih organizacija. Sa predsjednikom Vujanovićem u Moskvi je povodom obilježavanja Dana pobjede boravio i ministar inostranih poslova Milan Roćen.

Delegacija Vlade Crne Gore, predsjednik Vlade Milo Đukanović, ministar odbrane Boro Vučinić i načelnik Generalštaba Vojске Crne Gore viceadmiral Dragan Samar-

džić, položila je tim povodom vijenac na Spomenik Partizanu borcu na brdu Gorica u Podgorici.

Vojska Crne Gore je po naredbi predsjednika Crne Gore Filipa Vujanovića izvršila počasnu artiljerijsku paljbu u glavnom gradu Crne Gore, sa deset plotuna iz šest artiljerijskih oruđa.

Povodom 65. godišnjice završetka Drugog svjetskog rata, Ruska Federacija dodijelila je 61 orden veteranima i borcima rata u Crnoj Gori. Odlikovanja je u Podgorici uručio ruski ambasador u Crnoj Gori Jakov Gerasimov, a svečanosti je prisustvala i ambasadorica Ukrajine u Crnoj Gori Oksana Sljusarenko.

Ko i kako brani Crnu Goru

Politička ostrašćenost i politikantska patetika loši su saveznici u javnoj kritici. Sistem odbrane u Crnoj Gori često je meta upravo takvog odnosa. Takva "kritika", razumije se, nije djelotvorna, gubi svoj smisao, iako bi konstruktivan kritički odnos, svakako, dobro došao i ovoj oblasti. Umjesto toga, međutim, nerijetko smo svjedoci "kritike" koja njenim autorima služi kao neka vrsta "samo-zadovoljenja", ili, pak, ima određenu parcijalno-interesnu korist, bez motiva da proizvede kritičke efekte od šireg značaja. Takvom "kritikom" su pojedini mediji nedavno "stali u odbranu" navodno interesa Crne Gore, pokušavajući da javnost uvjere da su veoma zabrinuti za odbrambenu moć Crne Gore. Upravo Ministarstvo odbrane, navodno, ugrožava bezbjednost i odbranu države, što "sjećom oružja", ustupanjem aviona Srbiji i na drugi način. Za povod je uzet dogovor ministara odbrane Crne Gore i Srbije o razmjeni dijela vojne imovine.

Navodno, crnogorski ministar je napravio "loš pazar" sa svojim srpskim kolegom, jer je Srbiji ustupljeno "šest o d l i č n i h aviona". I to za šta - "za špijune KOS-a". Od takve tvrdnje ispletena je politikantska priča o tome da Crna Gora nema "ratnu avijaciju", odnosno, da bi trebalo da je ima, ali

da je neko odlučio, valjda iz "zavjere" prema svojoj državi da toga nema. Logika bi, vjerovatno, odvela do optužbi - a zašto nema "ratnu mornaricu", naravno, sa podmornicama, ili, možda, i neku nuklearnu bombu. Sada se "žali" i zbog "posjećenih" tenkova, i drugog naoružanja "solidne vatrene i manevarske moći" i "kanibalizacije kompletne crnogorske protivvazdušne odbrane". Na udaru se našao program demilitarizacije Crne Gore, poznat kao MONDEM program, za koji se, politički sugestivno navodi da je "donirao kanibalizaciju vitalnog naoružanja" Crne Gore.

Da je ova priča bila od početka reforme sistema odbrane u Crnoj Gori, konkretno, od početka realizacije MONDEM programa, njenim autorima se, barem, ne bi moglo prigovoriti da nijesu principijelni. Međutim, mediji sa ovakvom naknadnom žalopojkom, koliko prije nekoliko mjeseci, pokušavali su da dignu na uzbunu zbog navodne militarizacije Crne Gore. Doduše, o tome su pisali neki drugi medijski saradnici, plašeći ovdašnju javnost tim "strašnim crnogorskim militarizmom". Pa i sada se dušebrižnički upozorava da "nas Ministarstvo odbrane i Vojska Crne Gore koštaju preko 200 miliona eura". I sad, u najma-

nju ruku, nije jasno - šta je pravi stav, da li ga, uopšte, ima? Da li je Crna Gora "militarističko društvo" ili je njena odbrana "kanibalizovana"? Ili neke parcijalno-interesne potrebe nalažu vremenske varijacije "na istu temu"?

Nedoumice su još veće zbog toga što jedan drugi medij, profesionalno "srodan", kad je u pitanju odnos prema sistemu odbrane u Crnoj Gori, sa onim koji "žali" zbog "kanibalizacije" protivvazdušne odbrane, nema ništa protiv toga što je Crna Gora ustupila avione Srbiji. Naprotiv, taj medij posredno prigovara Crnoj Gori da je i do sada držala kod sebe nešto što joj ne pripada. Vrlo je karakterističan izvještaj tog medija o dogovoru koji su potpisali Boro Vučinić i Dragan Šutanovac - "Vraćeni avioni Srbiji". Dakle, Crna Gora je "vratila" nešto što je možda "nepravo uzela". Crnoj Gori se, inače, često spočitava da je "dužnik" prema Srbiji, pa mora da joj se "pravda", da joj dokazuje svoju "lojalnost", da joj "vraća", itd. Isti medij, simptomatično je, nije objavio da je Srbija "vratila" dio imovine u Herceg Novom. Ne, to nije vraćanje. Zemljište i u Crnoj Gori je srpsko. Možda bi i to Crna Gora trebalo da "vraća".

Takođe, isti medij nastavlja sa kampanjom da bez argumenata ubijedi

javnost da je namjera Crne Gore da uđe u NATO "zločinačka". Umjesto valjanih razloga, taj medij se služi prizemnom, populističkom, patetičkom. Objavljuje pismo "grupe građana" predsjedniku opštine Danilovgrad, sa "molbom" da im "vрати Danilovgrad", a zapravo, optužbom da pristaje na izgradnju "NATO baze" u kasarni na Branovici. Ide se dotle nisko da se predsjedniku prigovara da ne mari za "NATO čizmu", eto zbog toga što nema svoju porodicu! Samo stoga što se "grupi građana" učinilo da se priprema baza NATO-a u Danilovgradu, oni presavili tabak i na ruke gradonačelniku šalju "sitnu knjigu", u kojoj se pitaju da li će Branovicu "zaposjesti one iste zvijeri u ljudskom obliku koji su ubijali našu djecu".

A danilovgradskom gradonačelniku pišu: "Predsjedniče opštine, ima li išta svetije od naše djece, kojoj vi i pojedinci iz vaše partije želite da oduzmete mirno i srećno djetinjstvo...". Nema sumnje, "grupi građana" je važno da postignu neki predizborni čar. Činjenice ih ne zanimaju, to što Crna Gora još nije u NATO-u, što se ne priprema "NATO baza", što su predstavnici NATO-a nekoliko puta rekli da nijesu zainteresovani za bazu u Crnoj Gori. Vjerovatno je "grupa građana" vidjela da se kasarna u Danilovgradu modernizuje, da to više nije klasični vojni logor, nego da postaje savremena baza za potrebe Vojske Crne Gore, pa ne mogu da vjeruju da će kao takva - služiti baš našim oružanim snagama. Moguće je da u logici i shvatanjima "grupe građana", ne idu zajedno naša Vojska i moderna vojna baza. Naravno, "grupa građana" nije zbog toga kriva, kao što

ne mora da razumije bezbjednosne i odbrambene interese Crne Gore.

Zato i "grupu građana", i druge, treba podsjetiti na to da je Crnoj Gori, htjeli, ne htjeli, najsigurnije da se uključi u evroatlantske bezbjednosne integracije. Nije li Crna Gora, kao država, već doživjela sudbinska iskušenja, kad je bila sama, takvih razmjera da je i nestala kao država? Nije li Crna Gora na politički i bezbjednosno hirovitom Balkanu, sa "viškom istorije", da, bez učešća u širim, evroatlantskim, integracijama, ne može biti bezbjedna? Nije li NATO, uz sve nedoumice i manjkavosti, danas najveća i najjača bezbjednosno-odbrambena asocijacija u svijetu, koja, ipak, svoji članicama garantuje mir, bezbjednost i odbranu? Bez članstva u toj asocijaciji, zar ne vidimo, ne mogu ni mnogo jače zemlje. Sa NATO-om, bez obzira na oscilacije, okreni, obrni, sarađuje i velika i moćna Rusija.

Na kraju krajeva, da li je logično, da li je iskreno, da li je principijelno, da li je moralno, a protiv toga se malo ko u Crnoj Gori izjašnjava, biti za ulazak u Evropsku uniju, a NATO kvalifikovati kao "zvijeri u ljudskom obliku", pri činjenici da su te dvije asocijacije, zapravo, jedna? Komunikaciona strategija o evroatlantskim integracijama u Crnoj Gori upravo ima smisao ako se najšira javnost uključi u debatu o mogućem članstvu naše države u NATO-u. Treba, i neka, svako kaže šta misli i o prednostima i manama članstva zemlje u toj asocijaciji, ali populističko-politikantske tvrdnje, štaviše, i uvrede, ne doprinose donošenju zrele odluke.

Ilija Despotović

Jurišna puška

Stg 44

Njemačka jurišna puška Stg 44 je „majka“ svih automatskih pušaka uključujući i čuveni model još čuvenijeg Mihaila Timotijeviča Kalašnjikova-heroja Sovjetskog Saveza, koji je konstruisao AK-47. Jurišna puška je usvojena 1944. godine u tadašnjem Vermahtu. Inženjeri njemačke vojske su u to vrijeme tajno radili na oblikovanju novog pješadijskog metka karabina Mauzer. Bio je potreban metak za preciznije rafale i veću gustinu vatre.

Firma GECO je 1935. godine, na čelu sa glavnim inženjerom i vlasnikom Vinterom, ponu-

rješenja sa svog karabina Mkb42H, kao što su padajući blok zatvarač, pozajmica gasova sa usta cijevi, udarač i udarna igla na tijelu zatvarača i sanduk od presovanog lima. U toj trci je učestvovala i firma, takođe, čuvenog Karla Valtera, na čijem je čelu tada bio Fric Valter. On je ponudio svoj prerađeni poluautomatski karabin A115, takođe u kalibru 7,92x33mm.

Obje ponuđene puške su imale vatreno krštenje i obje su se prilično dobro pokazale, na istom frontu, tokom sovjetske zimske ofan-

lašnjikov“ je imao tu manu, ali je taj problem riješio Genadij Nikonov 1994. godine. On je našao rješenje za položaj okvira pod uglom na desnoj strani, čime se smanjuje silueta oružja i vojnika.

Automatska puška Stg 44 uvedena je u operativnu upotrebu njemačke vojske aprila 1944. godine, pod nazivom MP44. U septembru 1944. godine, puška je konačno dobila naziv kakav i zasluhuje...Sturmgewehr 44 - jurišna puška 44. Automatska puška, teška svega 4,6 kg sa respektabilnim okvirom od 30 metaka, proizvedena je u 425.900 do nekih 552.600 komada, mada se tačan broj ne zna jer su proizvodnju ove puške nastavili i Sovjeti. Varijacija ove puške je model sa zakrivljenom cijevi, pod uglovima od 30, 45 i 90 stepeni, namijenjen gađanju iza ugla, u uslovima izvođenja operacija u urbanim sredinama. Iako je ovakvo razmišljanje bilo znatno ispred svoga vremena, ovaj model nije uspio da „preživi“svu surovost tehničkih manjkavosti toga doba.

A šta se desilo Hugu Šmajseru, njenom tvorcu? Šmajser je pred kraj rata „zamoljen“ od strane Sovjeta da dođe na privremeni rad u Sovjetski Savez, preciznije u Tehnički Zavod Crvene Armije u Iževsku. Tamo je ostao punih sedam godina, do 1952. godine, nakon čega se vratio u svoju zemlju, u kojoj je 1953. godine, u 69. godini života i umro.

kapetan Ivica Simonović

dila svoje rješenje u vidu metka 7,75x39,5mm. Taj metak je 1942. godine skraćen na 7,62mm. Dvojica sovjetskih inženjera, Semin i Jelizarov, su 1943. godine radili na novom metku i došli do kalibra 7,62x33mm, oznake M43, koji je postao polazna osnova za standardni kalibar Kalašnjikova.

Firma Polte iz Magdeburga je pred sami početak Drugog svjetskog rata ipak „izmislila toplu vodu“ i došla na ideju da već postojeći pješadijski metak „skрати“ na dužinu od 33mm, da smanji barutno punjenje za 800 miligrama i „zašilji“ zrna, čime je početna brzina povećana sa postojećih 650m/s na 690m/s.

„Novi“ metak je, dakle, bio gotov, a trebalo je izraditi i novu pušku. Prvo realno (gotovo idealno) rješenje bilo je ponuđeno od strane, čuvenog Huga Šmajsera, koji je „pozajmio“ neka

zive 1942-1943. godine. S obzirom na to da je situacija takva kakva jeste, Odsjek za naoružanje je prihvatio obje varijacije i uz Solomonovo rješenje, naložio da se od oba modela spoje najkvalitetnije osobine i pretoče u novu automatsku pušku, tako da su, sudeći po tome i Šmajser i Valter trebalo da budu zadovoljni. Međutim, realnost je bila drugačija. Kako je najkvalitetnije rješenje sa Valterovog ponuđenog karabina Mkb-42W samo separatan udarač, čuvena fabrika je morala da se povuče i sav posao prepusti Šmajseru, odnosno firmi Hanel.

Kod njemačkih vojnika, nova puška je izazvala oduševljenje, ali su se žalili da je okvir prilično dugačak (260mm) i da ih je izlagao opasnosti, jer, zbog toga, nijesu bili u satnju da zauzmu adekvatan položaj za gađanje. I sovjetski „ka-

Ministar odbrane Boro Vučinić i načelnik Generalštaba VCG vicedmiral Dragan Samardžić boravili u posjeti Avganistanu od 14. do 16. maja 2010. godine

Vojnici za ponos države

Autor: mr Vidak Latković

Od samog dolaska crnogorske delegacije u Avganistan, jedan utisak je uvijek bio prisutan Avganistanu je prijeko potrebna pomoć sa strane, a mi smo zaista ponosni našim učešćem u međunarodnim naporima da se ta siromašna azijska zemlja učini bezbjednijom i boljom za život njenih građana. Od 8. marta, kada smo svečano ispratili prvi crnogorski kontigent za Avganistan, stizale su dobre vijesti i pohvale na račun naše jedinice. Međutim, tek kada smo ih obišli, uvidjeli smo važnost onoga što tamo rade, ali i nesumnjivu zahvalnost mađarskih i njemačkih partnera kao i tamošnjeg lokalnog stanovništva.

Nakon višesatnog putovanja, crnogorska delegacija, predvođena ministrom odbrane Borom Vučinićem i načelnikom Generalštaba Vojske Crne Gore viceadmiralom Draganom Samardžićem, sletjela je 14. maja 2010. godine u bazu „Marmal“, u regionalnom centru sjevera Avganistana, gradu Mazer e Šarifu, gdje su nas dočekali komandant crnogorskog kontigenta major Saša Jovanović, u pratnji naša dva oficira koja rade u toj bazi. Prvi utisak nam ostavlja baza, koja je uređena kao mali grad, sa svim što je potrebno za život i rad više stotina vojnika. Nakon što smo obišli radne prostorije naših oficira i upoznali se sa njihovim dnevnim zadacima, primio nas je komandant Komande Sjever, njemački brigadni general Frenk Lajdenberger, koji je predstavio trenutnu situaciju u tom regionu, buduću strategiju i izazove. Doprinos crnogorskih oficira i vojnika ocijenio je značajnim za pokrajinu Baglan, koja je pod njegovom komandom. „Crnogorski vojnici obavljaju odličan posao u Regionalnoj komandi Sjever, posebno u radu sa mađarskim Pokrajinskim timom za rekonstrukciju (PRT) u Poli Komriju, gdje značajno doprinose bezbjednosti PRT-a. To je najvažnije jer im na taj način daju slobodu manevra.“, kazao je njemački general. Takođe, ističući doprinos dvojice naših oficira koji rade u štabu, kazao je da su se naši momci odlično uklopili u multinacionalnu sredinu, te da mnogo doprinose zajedničkoj misiji.

Za stotinu dana koje, kako kažu crnogorski oficiri ne broje, zadovoljni su boravkom u Avganistanu. Mladi poručnik korvete Radosav Nikolić objašnjava da radi na planiranju informativnih operacija, NATO terminologijom rečeno INFOOPS. Kako šaljivo kaže, ko upadne u paukovu mrežu, koja je znak njegove jedinice, ne izlazi lako iz nje. „Riječ je o djelovanju takozvanim nekinetičkim radnjama, odnosno informacijama. Znači, sve što ne može da se uradi kineitičkim sredstvima, INFOOPS popunjava“ objašnjava Nikolić i dodaje da je njegovo radno vrijeme od 8 do 8, ponekad i duže.

Kaže da je iskustvo koje je stekao u misiji veliko i da će ga sigurno iskoristiti na najbolji način. „Prije svega, riječ o radu u multinacionalnom okruženju gdje dolazite u kontakt sa različitim ljudima iz različitih kultura i sigurno ću to iskustvo prenijeti na druge štabne oficire koji treba da dođu umjesto nas“, zaključuje razgovor crnogorski oficir Nikolić, koji ima svakodnevni kontakt sa porodicom i njihovu bezrezervnu podršku.

Naš drugi štabni oficir iz baze Marmal, kapetan Ivica Simonović radi na planiranju psiholoških operacija (PSYOPS), koje pod-

razumijevaju djelovanje na lokalno stanovništvo, prije svega, na one koji se bave nezakonitim radnjama, kao što su pobunjenici. Kako ističe, rad u multinacionalnom okruženju ogleda se u mogućnosti učenja jezika i svih funkcionalnih dužnosti. Po završetku radnog dana, crnogorski oficiri druže se sa kolegama iz BiH i Hrvatske, ali, kako kažu u šali, bez alkohola jer je dnevno moguće kupiti dvije konzerve piva. Na pitanje da li uživa podršku porodice, Simonović odgovara da svaki čovjek živi i radi za svoju porodicu, pa i on u Avganistanu. Dodaje da je ovdje došao da pomogne svojoj državi, ali i da unaprijedi svoje znanje i karijeru kao i svaki drugi oficir. Kada je riječ o bezbjednosti baze u kojoj rade i žive naši oficiri, Simonović objašnjava da se oko nje nalazi tzv. plava kutija, dimenzija 25 puta 25 km i da u njoj stalno patrolira vojna policija i borbeni njemački avioni. To bazu čini dobro obezbijeđenom, a uz to naši oficiri nijesu ovlašćeni da napuštaju bazu, već svoj doprinos daju u štabu.

Nakon prvih susreta, napustili smo bazu Marmal i uputili se za glavni grad pokrajine Baglan, Poli Komri, koji je udaljen nekih tri sata vožnje od Mazer e Šarifa. Interesantno je da međunarodne snage u toj zemlji ne

računaju udaljenost kilometrima, već satima vožnje, kao i činjenica da je u toj zemlji tek 1389. godina. Vozeći se, uočavamo raznolikost te zemlje, od predjela koji su ispućali od suše, preko visokih, strmih, zemljanih planina pa do veoma bogatih zelenih predjela. Nažalost, zajedničko svim predjelima je ekstremno siromaštvo. Avganistan je zemlja veličine gotovo pedeset površina Crne Gore, sa oko 28 miliona stanovnika islamske vjeroispovjesti. Usljed nerazvijenog zdravstvenog sistema, teških uslova života i čestih sukoba, prosječni životni vijek je 44 godine, za razliku od crnogorskog prosjeka od preko 70 godina. Jedna od najsiromašnijih zemalja svijeta, opustošena višegodišnjim ratom, kao glavne izvozne proizvode ima sirovine - od voća i povrća, preko tepiha i vune pa do opijuma. Geografski položaj Avganistana je najznačajniji elemenat koji je uticao na sve dobro ili loše, a što je oblikovalo istoriju zemlje, njenu etničku raznolikost, ali i njenu aktuelnu ekonomsku i političku situaciju.

Približavajući se kampu Panonija, u Poli Komriju, dočekuje nas, pored mađarske i ISAF zastave, i crnogorska, kao i svečani stroj od 28 pripadnika jedinice za obezbjeđenje, uz intoniranje nacionalne himne.

Uobičajnim pozdravom „oficiri, podoficiri, vojnici, ZDRAVO“ ministar ih pozdravlja, a od tada počinje i neformalno dvodnevno druženje. Utisci posjete za crnogorskog ministra odbrane su veoma povoljni. „Naši momci u Poli Komriju su na jednom odgovornom zadatku i oni taj posao obavljaju veoma profesionalno, sa osjećajem sloge i zajedništva što je veoma bitno na takvim, rizičnim poslovima. Posebno bih naglasio kvalitet saradnje koji imamo sa našim partnerima, prije svega mađarskim PRT-om, ali i njemačkom komandom. Nadam se da će nastaviti u tom duhu do kraja ove rotacije“, kaže Vučinić. Nakon brojnih susreta sa civilnim i vojnim zvaničnicima, ističe da je veoma ponosan na crnogorske vojnike, njihov odgovoran odnos prema zadacima koje obavljaju u Avganistanu, kao i na odnose povjerenja i saradnje koje su izgradili sa mađarskim i njemačkim partnerima. „Iako sam očekivao dobar utisak, mogu reći da je mnogo bolji nego što sam mogao pretpostaviti“ zaključuje crnogorski ministar tokom prve posjete Avganistanu.

Mađarski Pokrajinski tim za rekonstrukciju broji 232 pripadnika, a osnovna misija tog tima, osim vojne podrške, ogleda se u pomoći u razvoju, podršci dobrom upravljanju

Cvrk unaprijeđena u podoficira

Ministar odbrane je, tokom posjete Avganistanu, unaprijedio civilno lice Elviru Cvrk u podoficirski čin starijeg vodnika prve klase, koja je jedina žena u našem kontingentu. U razgovoru sa nama, kaže da je veoma srećna i ponosna. „Mislim da sam to i zaslužila. Velika je sada odgovornost na meni. Polaskana sam činom i trudiću se da zadatak, najbolje što mogu, privedem kraju, za dobrobit vojske i naše države.“ kaže novounaprijeđena podoficirka. Dodaje da za svoje kolege ima samo riječi hvala. „Veliki ljudi, dobri ljudi, izuzetni profesionalci. Drago mi je da sam sa njima. Za mene su kao braća, a ja se trudim da im budem kao sestra. Koliko u tome uspijevam, voljela bih da oni to kažu“ zaključuje Cvrk.

ljanju kao i podršci avganistanskim nacionalnim snagama bezbjednosti. Osim mađara, u kampu Panonija, su naše (29) i hrvatske (5) trupe, a privremeno je prisutan i 541. američki hirurški tim.

Osim crnogorskog ministra odbrane, mađarsku bazu su posjetili i načelnici generalštabova oružanih snaga Mađarske i Crne Gore, general-pukovnik Laslo Tombol i viceadmiral Dragan Samardžić. General Tombol izrazio je zadovoljstvo dosadašnjom odbrambenom saradnjom dviju država. „Veoma je bitno da zajedničkim snagama djelujemo. Još jedna nova zastava znači da se saradnja i podrška Avganistanu sve više širi međunarodnom zajednicom“, kaže mađarski general i podsjeća da je saradnja počela još pripremama i planiranjem operacije u Crnoj Gori i Mađarskoj.

Ističe značaj crnogorske jedinice za bezbjednost mađarskog PRT-a, koji na tom prostoru djeluje već četiri godine. „Vidio sam vaše vojnike u Mađarskoj i ovo je već drugi put da ih posjećujem u Avganistanu. Oni su veoma dobri vojnici. Vjerujem da će njihova iskustva iz Poli Komrija pomoći u izgradnji oružanih snaga Crne Gore“, zaključuje mađarski načelnik i izražava nadu u nastavak uspješne crnogorsko-mađarske saradnje. Viceadmiral Samardžić je veoma ponosan na sve crnogorske vojnike u Avganistanu i ocjenjuje značajnim napredak dvojice štabnih oficira. „Oni su sasvim spremni i obučeni za rad u bilo kojoj multinacionalnoj komandi. Nisam ni sumnjao da će naša jedinica u Poli Komriju obavljati dobro zadatke, ali me posebno raduje da je stvoren jedan čvrsti kolektiv i zajednički duh. Uvijek su tu jedan drugom pri ruci. Vidjeli smo da su naši vojnici jedni od omiljenih, a posebno me raduju dobri odnosi sa lokalnim stanovništvom. Svi sa kojima smo se sreli veoma cijene naše vojnike i njihov doprinos ISAF misiji“, poručuje crnogorski načelnik Generalštaba. Kaže da treba doći i vidjeti Avganistan da bi se doživio i dodaje da „ne pomaže ni čitanje knjiga, ni gledanje filmova, ni slušanje priča jer je Avganistan sasvim drugačija zemlja u kojoj je narod napaćen i kojoj je neophodna međunarodna pomoć.“ Bezbjednosne prilike u Poli Komriju ocjenjuje stabilnim. „Od kada je naš kontingent u bazi, nije bilo napada. Procjene govore da se ne očekuje ugrožavanje baze Panonija i da su naši momci maksimalno zaštićeni“, zaključuje on.

Prva posjeta delegacije crnogorskog Ministarstva odbrane Avganistanu završena je nesumnjivim utiskom da je prisustvo ISAF misije i međunarodne zajednice neophodno da bi Avganistan jednog dana postao politički stabilan i bezbjedan za oko 28 miliona građana. Crnogorski kontingent, iako malobrojan, predstavlja značajnu kariku međunarodnog lanca pomoći i podrške avganistankom narodu, čija zemlja ne miruje još od davne 1979. godine.

Autor je portparol Ministarstva odbrane Crne Gore.

Uručene donacije crnogorske vlade i naroda

Drugog dana posjete, crnogorska i mađarska delegacija obišla je obližnju bazu Avganistanke nacionalne armije (ANA) „Kilagaj“, gdje je smješten i američko-mađarski Operativni tim za trening i vezu (OMLT) koji se bavi obukom avganistanske vojske. Tom prilikom, ministar Boro Vučinić i načelnik Generalštaba Oružanih snaga Mađarske general Tombol otvorili su operativni centar koji su zajednički opremile dvije države. Takođe, crnogorski ministar je uručio donaciju pokrajini Baglan koja je nedavno pogođena poplavama, a koja se sastoji od 200 paketa hrane. Poručio je da su donacija potvrda posvećenosti crnogorske Vlade i najviših državnih organa izgradnji mirnog i stabilnog Avganistana. „Zadovoljan sam što sam bio u prilici da uručim donaciju Crne Gore, naše Vlade i našeg naroda stanovnicima pokrajine Baglan koja je nedavno dodatno pogođena poplavama, pored svih drugih nedaća. Tu je i još jedna donacija koja je ovdje prihvaćena sa velikim zadovoljstvom. Ovo je dobar vid saradnje i pomoći kako zemlje koalicionijskih snaga pomažu da se stabilizuju prilike, ali i prilika da pokažemo solidarnost sa narodom Baglana“, poručio je tom prilikom ministar Vučinić. Nakon svečanosti, on je razgovarao sa guvernerom pokrajine Baglan Monsijem Majedom o stanju u toj pokrajini, istakavši da naša vojna misija u Poli Komriju predstavlja prvo i veliko iskustvo za našu Vojsku. Guverner Majed zahvalio se na pomoći crnogorske države njegovom narodu i pozvao na veće prisustvo međunarodne zajednice u Avganistanu. „PRT u Baglanu radi najbolje kako bi podržao razvoj te oblasti. Odnos sa lokalnim stanovništvom je veoma dobar, ali bih volio da pozovem na još veću podršku koja nam je neophodna“ zaključio je avganistanski guverner.

Najvažnija međusobna podrška

Nakon dva mjeseca provedena u misiji ISAF u Avganistanu, komandant crnogorskog kontingenta major Saša Jovanović, zadovoljan je zajedničkom saradnjom crnogorskih, mađarskih i hrvatskih kolega. Dodaje da „nije pao ni moral ni disciplina, naprotiv svakim danom je sve jači. Ljudi su upućeni jedni na druge, pomažu jedni drugima, djelujemo i živimo kao jedna velika porodica“. Vojnicima koji će ih zamijeniti u Avganistanu, poručuje da ne treba da se plaše i dodaje da je „najvažnija međusobna podrška“. Kapetan Enes Murić, komandir pješadijskog voda, zadovoljan je smještajem, hranom i saradnjom sa mađarskim kolegama. „Raspoloženje je na veoma visokom nivou. Svemu tome je doprinijela naša dobra priprema“ smatra Murić i objašnjava da

se osim svakodnevnih aktivnosti trude da osmisle i kvalitetno iskoriste slobodno vrijeme. „Naši vojnici mogu koristiti teretanu, vojnički klub u kome imaju bilijar, stoni tenis i druge društvene igre“, a kao značajnu prednost ističe postojanje interneta koji im omogućava da se svakodnevno informišu o dešavanjima u Crnoj Gori, kao i da ostvare kontakt sa porodicama što im, kako kažu, puno olakšava boravak daleko od kuće. A kako na naše vojnike gledaju mađarske kolege, saznali smo od tehničara za deminiranje Bali Mesarosa za koga je ovo prva misija u vojničkoj karijeri u Avganistanu. „Veoma sam srećan što mogu da radim sa momcima iz Crne Gore. Veoma su dobri ljudi i vojnici“ zaključuje Mesaros.

Načelnik Generalštaba Vojske Crne Gore viceadmiral Dragan Samardžić posjetio SAD

Vrlo sadržajni razgovori

Svi hvale Crnu Goru

Načelnik Generalštaba Vojske Crne Gore viceadmiral Dragan Samardžić sa saradnicima, službeno je, krajem aprila, posjetio Sjedinjene Američke Države. Tokom posjete, Viceadmiral se u Pentagonu sastao sa Predsjedavajućim Združenog Generalštaba oružanih snaga SAD Admiralom Majklom Malenom. Samardžić je istakao značaj saradnje Vojske Crne Gore sa OS SAD, kao strateškim partnerom i zahvalio je na kontinuiranoj podršci. Admira Malena upoznao je sa dostignutim stepenom reformi Vojske Crne Gore, budućim planovima i izazovima. Kao najveći zadatak koji je Vojska Crne Gore u predhodnom periodu realizovala istakao je pripremu i upućivanje jedinice u misiju ISAF.

Admiral Malen se zahvalio na aktivnom učešću Crne Gore u jačanju regionalne stabilnosti kroz angažovanje njenih pripadnika u misiji ISAF. Istakao je da se vojska najbolje transformiše kroz učešće na zajedničkim vježbama i obukama, i pogotovo kroz angažovanje u misijama. Potvrdio je da se visoko cijeni odlučnost Crne Gore da nastavi participiranje u međunarodnim mirovnim misijama i da će i u narednom periodu VCG imati punu podršku OS SAD na daljem postizanju interoperabil-

nosti i ispunjavanju NATO standarda u opremanju i obučavanju.

Viceadmiral Samardžić se sastao i sa glavnim zamjenikom pomoćnika državnog sekretara u birou za političko-vojna pitanja Stejt Dimentar Tomasm Kantrimenom.

Načelnik Generalštaba VCG je u Pentagonu

imao sastanak i sa Načelnikom Biroa Nacionalne Garde SAD Generalom Kregom Mekinlijem, a tom sastanku je prisustvovao i general-major Džon Libi Načelnik Nacionalne Garde države Mejn. Viceadmiral Samardžić je visoko ocijenio dosadašnju saradnju sa Nacionalnom Gardom države Mejn, kao partnerom Vojske Crne Gore, u sklopu Državnog partnerskog programa i zahvalio na kontinuiranoj podršci. Ocijenjeno je da se saradnja u narednom periodu može unaprijediti proširenjem na civilno-vojnu i civilno-civilnu saradnju, posebno na polju upravljanja krizama i pomoći oružanih snaga drugim državnim organima u vanrednim situacijama. Američki sagovornici su izrazili zahvalnost Crnoj Gori i njenoj Vojski za ispoljeni doprinos u globalnom suprostavljanju rizicima svjetskom miru.

U razgovoru sa načelnikom Pomorskih operacija admiralom Gerijem Rafhedom, viceadmiral Samardžić je iznio namjere VCG da, u skladu sa odlukom Skupštine Crne Gore, uputi svoja tri pripadnika u mirovnu operaciju EU „Atalanta“.

I admiral Rafhed je izrazio zahvalnost na učešću crnogorskih vojnika u ISAF misiji i istakao da je to izuzetan doprinos koji Crna Gora i njena Vojska daju svjetskom miru. Takođe je izrazio spremnost za pružanje podrške Crnoj Gori u reformama koje se sprovode u

cilju rješavanja bezbjednosnih izazova, kao i po pitanju obuke crnogorskih mornaričkih oficira za obavljanje štabnih poslova po NATO procedurama.

Tokom posjete Sjedinjenim Američkim Državama, viceadmiral Samardžić je boravio u Norfolku, gdje je obišao NATO Komandu za transformacije.

U NATO Komandi za transformacije, sastao se sa komandantom generalom Stefanom Abrialom. NATO komanda za transformacije je strategijska komanda NATO koja se bavi procesom transformacije NATO i izradom novih doktrinarnih i strategijskih koncepata i dokumenata. General Abrial je tokom razgovora izrazio punu spremnost njegove komande da Vojsci Crne Gore pruži svu neophodnu pomoć na putu približavanja Crne Gore i njene vojske evropskim i evroatlantskim integracijama, kroz školovanje i kursiranje pripadnika Vojske Crne Gore.

Tokom sastanka sa komandantom američke Mornaričke flote, stacionirane u Norfolku, admiralom Džonom Harvijem, viceadmiral Samardžić je upoznao domaćina sa namjerama VCG da izgrađuje održive kapacitete i doprinosi objedinjavanju pojedinih funkcija sistema bezbjednosti, u cilju njihovog racionalnijeg funkcionisanja i upravljanja. Admira

Harvi je iskazao interesovanje za pravac u kom Vojska Crne Gore planira da razvija mornaricu. Posebna tema razgovora bili su mogući pravci saradnje sa težištem na prenošenju iskustava u nadzoru granice Crne Gore na moru.

Posljednjeg dana radne posjete SAD-u, viceadmiral Samardžić je posjetio Nacionalni univerzitet za odbranu gdje se susreo sa predsjednikom Univerziteta viceadmiralom En Rondeu, i njenim saradnicima. Razgovarano je o mogućim vidovima saradnje, sa težištem na pronalaženju modela pružanja pomoći u obuci pripadnika VCG.

Načelnik Generalštaba je tokom posjete SAD-u imao sastanak i sa Direktorom Agencije za

odbrambenu i bezbjednosnu saradnju viceadmiralom Džefrijem Viringom, učestvovao je na okruglom stolu u Atlantskom Savjetu na temu bezbjednosne situacije u regionu, a imao je priliku i da obiđe dio odbrambene industrije.

Tokom višednevne posjete Sjedinjenim Američkim Državama i sastancima na najvišem nivou, od svih sagovornika je potvrđeno da se Crnoj Gori iskazuje zahvalnost i priznanje za angažovanje pripadnika njene Vojske u međunarodnoj misiji ISAF u Avganistanu, kao i za ostale napore koje ulaže u suprostavljanju globalnim bezbjednosnim rizicima.

potpukovnik Rajko Pešić

Izaslanik odbrane CG u SAD

Viceadmiral na nosaču aviona

Viceadmiral Samardžić je sa saradnicima imao priliku da obiđe nosač aviona USS Harry S. Truman. Na nosaču su sprovedene aktivnosti, u cilju pripreme broda i posade pred upućivanje u misiju krajem maja.

USS Harry Truman pripada Nimitz klasi nosača aviona. U operativnoj upotrebi je od 1998. godine i nazvan je po 33. Predsjedniku Sjedinjenih Američkih Država. Matična baza mu je u Norfolku, Virdžinija, a do sada je četiri puta bio angažovan u različitim misijama.

Broj je dugačak 335 metara (toliko je visoka zgrada Empire State Building u New Yorku) i širok 77 metara. Ima četiri poletne piste i četiri lifta za avione. Ukupan deplasman iznosi 97.000 tona. Predviđen je za više od 80 borbenih aviona. Pokreću ga dva motora na nuklearni pogon. Maksimalna brzina kretanja iznosi 30 čvorova, što je oko 55 km/h.

Posada broji preko 5.200 članova. Komandant USS Harry Truman je kapetan bojnog broda Joe Clarkson.

Sastanak Vojnog komiteta NATO

Predsjedavajući Vojnog komiteta NATO-a admiral Đanpaolo Di Paola, 6. maja u Briselu održao je sastanak sa načelnicima generalštabova zemalja koje imaju trupe u ISAF misiji u Avganistanu. Na poziv admirala Di Paole prisustvovao je i načelnik Generalštaba Vojske Crne Gore viceadmiral Dragan Samardžić.

Na početku sastanka, predsjedavajući Vojnog komiteta i komandant savezničke NATO komande za operacije, admiral Džejms Stavridis, pozdravili su nove zemlje kontributore, među kojima su Crna Gora, Mongolija i Kolumbija i zahvalili na njihovom doprinosu ISAF misiji.

Tokom sastanka, učesnicima su se putem video-linka obratili komandant snaga ISAF-a general McC

stal, načelnik Generalštaba Avganistanske vojske general Bismullah Mohammadi, komandant avganistanske policije Mohammad Munir Mangal i viši civilni predstavnik generalnog sekretara NATO u Avganistanu, ambasador Sedwill. Oni su prezentovali trenutnu situaciju u Avganistanu, rezultate koji su ostvareni u proteklom periodu, kao i aktivnosti koje će se preduzeti do kraja godine, a u cilju povećanja bezbjednosti.

Na kraju sastanka, naglašeno je da je ova godina bitna za budućnost Avganistana, te da je ključ uspjeha u sveobuhvatnom vojno-civilnom pristupu. Izgradnja sposobnosti avganistanskih nacionalnih bezbjednosnih snaga (ANSF) je presudna za uspjeh operacije. U narednom peri-

odu težište će biti na obuci ovih snaga, te je apelovano na sve zemlje da upute dodatne instruktore za obuku vojske i policije.

Ministarska radionica o finansijskoj krizi i ekonomskom oporavku zemalja u razvoju

Na poziv Ambasade NR Kine u Podgorici, pomoćnik ministra za politiku odbrane Draško Jovanović učestvovao je na Ministarskoj radionici o finansijskoj krizi i ekonomskom oporavku zemalja u razvoju koju su organizovali Ministarstvo trgovine NR Kine u saradnji sa Akademijom za međunarodne zvaničnike. Pored Crne Gore na radionici su učestvovali ministri i pomoćnici ministara iz Zambije, Zimbabvea, Ugande, Gane, Bocvane, Liberije,

Ministarska radionica o finansijskoj krizi i ekonomskom oporavku zemalja u razvoju realizovana je kroz niz prezentacija predstavnika Ministarstva trgovine NR Kine kao i najuticajnijih banaka koje imaju razvijenu međunarodnu saradnju. U okviru radionice organizovana je studijska posjeta gradu Šenžen koji se nalazi na jugu Guangdong provincije preko puta Hong Konga. Učesnici radionice posjetili su brojne kompanije smještene

Kineski ministar odbrane, Liang Guanglie je sa zadovoljstvom prihvatio poziv i istovremeno uputio poziv crnogorskom ministru odbrane da u što skorijem periodu zvanično posjeti Kinu. Ministar Liang Guanglie je istakao da NR Kina sa Crnom Gorom već ima izuzetnu saradnju u oblasti politike, ekonomije, kulture, nauke i da je vrijeme da se ta dobra saradnja proširi i na oblast odbrane. Tokom tridesetominutnog razgovora ministar Liang Guanglie je pokazao odlično poznavanje prilika u Crnoj Gori uz naglasak da, iako su naše dvije zemlje različite po veličini, imaju zajedničke interese.

Pomoćnik Jovanović je informisao ministra Liang Guangliea o dosadašnjim aktivnostima na polju odbrane sa NR Kinom kao i o spremnosti Ministarstva odbrane Crne Gore da u što skorijem periodu potpišemo Sporazum o saradnji u oblasti odbrane. Jovanović je istakao da će Sporazum pružiti pravnu osnovu za buduće planove bilateralne saradnje kojim će se konkretizovati ova saradnja na godišnjem nivou.

Ministar Liang Guanglie je istakao da NR Kina i Crna Gora imaju tradicionalno dobre odnose koje potvrđuju potpisani sporazumi u brojnim oblastima. Ministar Liang Guanglie je naglasio spremnost NR Kine da potpiše sporazum o saradnji, kako bi se mogle realizovati aktivnosti od obostranog interesa. Pomoćnik Jovanović je istakao da ima puno prostora za saradnju i da se, ako bude uspješna, može proširiti i na druge oblasti.

Ministar Liang Guanglie je ocijenio da ovaj sastanak označava početak saradnje između ministarstava odbrane Crne Gore i Narodne Republike Kine. Dogovoreno je da se što prije počne sa izradom nacrtu bilateralnog sporazuma koji bi predstavljao okvir za dalju saradnju u oblasti odbrane.

Takođe, izrazio je zadovoljstvo što će mu se ukazati prilika da se u skoroj budućnosti susretne sa crnogorskim ministrom odbrane, Borom Vučinićem u Pekingu ili Podgorici.

Marina Otašević

Mauricijusa, Južne Afrike, Indonezije, Pakistana, Filipina, Vijetnama, Tajlanda, Laosa, Nepala, Kambodže, Argentine, Brazila, Ekvadora, Jamajke, Venecuele, Fidžija, Papua Nove Gvineje, Makedonije i Albanije.

Ministarstvo trgovine, organizator ove Radionice, izvršni je organ Državnog Savjeta NR Kine i odgovorno je za formulisanje politike spoljne trgovine, regulative za izvoz i uvoz, strane direktne investicije, zaštitu potrošača, tržišnu konkurenciju, zaključivanje bilateralnih i multilateralnih sporazuma, dok je Akademija za međunarodne zvaničnike, smještena u Čangping oblasti u okolini Pekinga, jedina institucija direktno zavisna od Ministarstva trgovine na kojoj se obučavaju i doimači i međunarodni zvaničnici.

u tom gradu kao i guvernera Šenžena.

Tokom boravka u Kini, a na zahtijev pomoćnika ministra odbrane Crne Gore, primio ga je ministar odbrane NR Kine general Liang Guanglie. Susret je upriličen u kineskom Ministarstvu odbrane u Pekingu 20. maja 2010. godine uz prisustvo ambasadora Crne Gore u NR Kini Ljiljane Tošković i ambasadora NR Kine u Crnoj Gori g. Li Mančanga.

Pomoćnik Jovanović se zahvalio ministru odbrane Liang Guanglieu na brzom odgovoru na naš zahtjev da se susretu kao i na pokazanoj spremnosti za otpočinjanjem pregovora o daljem razvoju saradnje dvije države u oblasti odbrane. Pomoćnik Jovanović prenio je kineskom ministru odbrane pozdrave crnogorskog ministra odbrane Bora Vučinića kao i poziv da posjeti Crnu Goru.

Iz prošlosti NATO

Stalne promjene u strukturi Alijanse

Široka lepeza institucija

Od samog osnivanja NATO je sopstvenu organizacionu strukturu prilagođavao, u suštini, istim ciljevima koji su sadržani u samom Sjevernoatlantskom ugovoru, odnosno u njegovoj Preambuli. Jedina promjena do danas u vezi sa ciljevima je promjena identifikovanih izvora prijetnji, shodno današnjem globalnom kontekstu. Zajedničko nasljeđe Evrope i Amerike doveli su do postojanja sličnih vrijednosti i stoga važnijim i nedjeljivim učinili pitanje bezbjednosti i odbrane, kako Evrope, tako i Amerike.

Pored definisanja ciljeva bilo je neophodno i organizaciono strukturirati NATO, u cilju povećanja njegove efikasnosti i efektivnosti. Shodno tome, odmah nakon potpisi-

vanja Ugovora pristupilo se ovom procesu, pa je tako i osnovan Sjevernoatlantski savjet koji su činili ministri inostranih poslova. Sjevernoatlantski savjet je osnovao Odbor za odbranu (na nivou ministara odbrane država članica) i Vojni odbor (na nivou načelnika generalštabova). Vojni odbor Saveza je uskoro dobio i teritorijalne, odnosno regionalne oblasti i to sjevernoatlantsku, kanadsko-američku, zapadnoevropsku i južnoevropsku oblast, kao i oblast zapadnog Mediterana.

Iste godine je nastavljeno dalje organizaciono jačanje NATO-a, pa su stvoreni Finansijski i privredni (na nivou ministara finansija), ali i Odbor za vojnu industriju u okviru Odbora za odbranu. Samo stvaranje

ovih odbora pokazalo je namjeru da Savez razvija i ekonomsku komponentu. Stalni odbor predstavnika je osnovan 1950. i ideja je bila da zasijeda jednom nedjeljno između zasijedanja Sjevernoatlantskog savjeta. Nakon toga Vojni odbor je permanentno zamijenio Odbor za odbranu, dok je Ekonomsko-privredna uprava zamijenila Finansijski i privredni odbor. Godine 1952. je formiran Savjet stalnih predstavnika, kao organ koji riješava sva pitanja kada ne djeluju ministri i za njegovo sjedište je izabran Pariz. Savjet stalnih predstavnika je zamijenio Stalni odbor predstavnika i istovremeno preuzeo funkcije Ekonomsko-privredne uprave i Uprave za odrambenu industriju. Pored toga, možda je to i naj-

značajnija promjena, osnovan je međunarodni Sekretarijat sa lordom Hejstings Lajonel Ismajem, kao prvim generalnim sekretarom koji će na tom mjestu ostati do 1957.

Dešavanja na globalnoj sceni, posebno korejski rat (jun 1950.) i strah od slične prijetnje u Evropi, uticala su i da NATO dinamizira sopstveni razvoj i ulogu i stvori integrisanu vojnu komandu, sa vrhovnim komandantom NATO snaga u Evropi. Sjevernoatlantski savjet je 19. decembra 1950. za prvog Vrhovnog komandanta savezničkih snaga u Evropi (SACEUR) izabrao generala Dvajta D. Ajzenhauera. Već u januaru 1951. general Ajzenhauer je multinacionalnom grupom za planiranje (SHAPE planning group) otpočeo uspostavljanje nove integrisane Savezničke komande u Evropi (ACE) i novog Vrhovnog generalštaba savezničkih snaga u Evropi (SHAPE).

Aprila 1951. general Ajzenhauer je zvanično uspostavio ACE i SHAPE kao njen generalštab.

SHAPE je sredinom 1951. obuhvatao sve američke snage u Evropi, tri francuske divizije u Njemačkoj i dvije u Francuskoj, sve britanske i sve belgijske divizije u Njemačkoj ukupno 15 divizija.

Danas, kao i na početku, uz manje promjene, najviši organ NATO jeste Sjevernoatlantski savjet ili Ministarski savjet koji zasijeda dva puta godišnje. Prolječno zasjedanje je u glavnom gradu neke od država članica, dok je zimsko u sjedištu Međunarodnog sekretarijata (Pariz, a nakon istupanja Francuske iz vojnih struktura NATO-a Brisel). Kao i u slučaju Evropske Unije i ovdje ime organa ostaje isto dok se sastav ministara mijenja shodno temi dnevnog reda, pa sastancima prisustvuju najčešće ministri finansija, odbrane i inostranih poslova.

Radom Savjeta rukovodi Generalni sekretar NATO-a, kojem je povjereno staranje o izvršenju ciljeva organizacije. Savjet posre-

duje između pojedinih država članica i bavi se pitanjima saradnje u okviru NATO-a. Uloga mu je i da nadzire realizaciju donijetih odluka, priprema izvještaje o aktivnostima organizacije i priprema istraživanja. Generalni sekretar predsjedava i Komitetom za planiranje odbrane (DPC) i Komitetom za nuklearno planiranje (NPC) koji predstavljaju dva važna vojna dijela NATO-a. Dodatno, predsjedava Euroatlantskim savjetom za partnerstvo i Grupom za saradnju na Mediteranu, a on je ko-predsjedavajući Stalnog zajedničkog savjeta i Komisije NATO-Ukrajina. U cilju balansa moći, nepisano je pravilo da Generalni sekretar bude iz neke od evropskih država članica, jer pozicija SACEUR-a pripada SAD-u. Važno je napomenuti da Savjet sve odluke donosi jednoglasno i bez glasanja ali da one nijesu obavezujuće za države članice.

Pomoćni organi Savjeta NATO-a su brojni, ali se među njima ističu odbori za političke odnose, ekonomske odnose, infrastrukturu, odbranu, nuklearnu nauku, vojni budžet i civilni budžet. Posebno mjesto u djelovanju NATO-a zauzimaju Odbor za planiranje odbrane i Odbor nuklearne odbrane.

Vojni organi NATO-a se uslijed određenih specifičnosti mogu podijeliti na glavne organe i glavne komande. Glavni organ vojnog karaktera je Vojni odbor koji čine šefovi generalštabova država članica i koji se sastaje dva puta godišnje.

Glavne komande NATO-a su na početku bile zasnovane na geografskom principu, pa su shodno tome postojale ACE (Saveznička komanda u Evropi) i ACLANT (Saveznička komanda Atlantika). U vremenu hladnog rata geografska podjela komandi je možda i imala smisla uslijed njihovih obaveza da pripremaju ratne operacije, vojne snage na svojoj teritoriji i školuju kadar, kao i da, u slučaju rata, rukovode operacijama na svojoj teritoriji.

Imajući u vidu da je „promjena jedina konstanta“, sasvim je razumljivo da je došlo do promjena u komandnoj strukturi NATO-a,

pa današnja podjela komandi NATO-a izgleda nešto drugačija.

Na komandom nivou, umjesto ACE-a i ACLANT-a, danas postoje Saveznička komanda za operacije (ACO) i Saveznička komanda za transformacije (ACT). SHAPE kao Vrhovni generalštab i dalje postoji.

Na operativnom nivou umjesto Savezničkih snaga (jug i sjever), tri regionalna generalštaba (istočni, južni i zapadni Atlantik), Udarne flote Atlantik i Savezničke podmorničke komande Atlantika danas postoje Komanda zajedničkih snaga (Napulj i Brunsom), kao i Generalštab zajedničkih snaga u Lisabonu.

Na taktičkom nivou danas postoji šest komandi komponenti (pomorske, vazdušne i kopnene), centri za kombinovane operacije i centri za raspoređivanje kombinovanih vazdušnih operacija (6 centara).

U NATO sistemu postoje i drugi značajni organi koji imaju svoju ulogu i daju doprinos ostvarivanju ukupnih ciljeva Organizacije. Među njima su organi poput Vojne akademije NATO-a u Rimu, koju je 1951. osnovao general Ajzenhauer, Vojne agencije za pitanja standardizacije u Londonu (osnovana 1951), Srednjeevropskog sistema naf tovoda sa sjedištem u Londonu i dr.

Dodatno, naročito mjesto u funkcionisanju i unaprijeđenju NATO-a ima Atlantska skupština, koja je u suštini organizacija nevladinog karaktera i koja je osnovana 1955. Cilj ove organizacije je jačanje vojne i političke saradnje država članica, kao i širenje svih oblika ekonomske, naučne, kulturne, tehničke i sportske saradnje među istim.

Sjevernoatlantski savjet je 1953. godine kao znak NATO-a, prihvatio krug i kompas kao simbole jedinstva i saradnje (krug) i zajedničkog puta prema miru kome teže države članice (kompas).

Ivan Jovetić

Autor je analitičar Instituta za strateške studije i projekcije

Sporazum sa Češkom i EU

Od 28. do 30. aprila Direkcija za zaštitu tajnih podataka ugostila je kolege iz Nacionalnog bezbjednosnog organa Češke. Dosadašnja kvalitetna saradnja navedenih organa, u okviru koje je realizovano niz obuka službenika Direkcije, kao i pružanje tehničke i ekspertске podrške od strane čeških kolega, dobila je i pravni okvir kroz potpisivanje

ljivih ugovora, kao i pravila koja se odnose na posjete koje zahtijevaju pristup tajnim podacima.

U narednom periodu Direkciju očekuju i pregovori o Sporazumu između Crne Gore i Evropske unije o bezbjednosnim procedurama za razmjenu i zaštitu tajnih podataka. Vlada Crne Gore je na sjednici od 13. maja utvrdila Osnovu za

govore, a kojom se definišu bezbjednosne procedure za razmjenu i zaštitu tajnih podataka, ekvivalenti oznaka tajnosti, obaveza bezbjednosnog provjeravanja lica koja će pristupiti EU tajnim podacima, način prijema, odnosno dostave tajnih podataka i dr. Takođe, predmetnim sporazumom predviđeno je da Crna Gora odredi organe koji će vršiti nadzor nad sprovođenjem sporazuma, koji će utvrditi bezbjednosne procedure, kao i način prijema i dostave podataka. Imajući u vidu zakonski okvir kojim je regulisana ova materija u Crnoj Gori, vršenje pomenutog nadzora je u nadležnosti Direkcije za zaštitu tajnih podataka, tako da je takvo rješenje i unijeto u Nacrt sporazuma. Takođe, u skladu sa obavezama koje se tiču razmjene tajnih podataka sa EU, predviđeno je da će se ta razmjena obavljati između centralnih registara EU i Crne Gore, a preko podregistra Misije Crne Gore pri EU, iz čega proizilazi i potreba što skorijeg uspostavljanja podregistra tajnih podataka u Misiji Crne Gore pri EU.

Osnovni razlozi za zaključivanje ovog Sporazuma predstavljaju razmjenu tajnih podataka u oblasti zajedničke spoljne, bezbjednosne i odbrambene politike, koja će u skladu sa dinamikom integracionih procesa Crne Gore u EU biti sve zastupljenija, kao i buduće učešće pripadnika Vojske Crne Gore u mirovnoj operaciji Evropske unije "EU Navfor - Atalanta".

Sporazuma o međusobnoj zaštiti i razmjeni tajnih podataka između Vlade Crne Gore i Vlade Češke. Sporazum su u ime vlada potpisali direktor Direkcije za zaštitu tajnih podataka, Savo Vučinić i direktor Nacionalnog bezbjednosnog organa (NSA), Dušan Navrátil. Ovim sporazumom uspostavljene su procedure za međusobnu razmjenu, pristup i zaštitu tajnih podataka, usaglašeni ekvivalenti stepena tajnosti, definisani postupci prilikom zaključivanja povjer-

vođenog pregovora i zaključivanje navedenog Sporazuma. Takođe, utvrđen je i sastav pregovaračkog tima Crne Gore u kom će pored predstavnika Direkcije za zaštitu tajnih podataka biti i predstavnici Ministarstva inostranih poslova i Ministarstva odbrane, kao i ambasador Crne Gore pri EU u Briselu. Pregovori su realizovani u Briselu od 19. do 21. maja.

Tekst Sporazuma predstavlja osnovu koju Evropska unija koristi za pre-

Elvira se ne kaje

Novi čin kao rođendanski poklon. Vrijeme brzo prolazi. Hvale naše vojnike.

Prodoše dva mjeseca otkako smo stigli u bazu Panonija u gradu Pol-e Khomri.

Vrijeme je brzo prošlo. Na prvi pogled, sve traje sporo, dani su slični, obojeni samo manjim razlikama. I upravo te razlike, sitne i slabo uočljive, tako znaju biti važne i tako znaju ubrzati vrijeme i život. U bazi smo dobili izuzetan smještaj. Ja sam dobila posebnu sobu sa kompjuterom i internetom u objektu u kom su smješteni pripadnici crnogorskog kontingenta. Naš medicinski tim radi u ambulanti od

tima. Sada je u bazi američki poljski hirurški tim. Ljekari, vodje medicinskih timova sve tri nacije (crnogorski, američki i mađarski), organizuju i pripremaju predavanja i prezentacije iz oblasti ratne i urgentne medicine.

U slobodno vrijeme obično se družimo uz kafu i neizbježni "opušteni" razgovor. Neko igra šah ili karte, neko gleda film. Najbolje iskorišćeno slobodno vrijeme je u teretani, koja je opremljena najnovijim spravama. Bar za muškarce. Mada, moram priznati, i moje

koje rade kao vojnici, medicinari ili predstavnici mnogih nevladinih organizacija. Odnos prema ženama je korektan i visoko profesionalan.

Ni jednog trenutka nijesam se pokajala niti, pokolebala što sam došla u ovu daleku zemlju. Pored ponosa koji već odavno imam što pripadam crnogorskom kontingentu, sada imam iskren osjećaj časti i zadovoljstva što sam pripadnik ISAF snaga i misije i što sam u prilici da pomognem avganistanskom narodu. To čovjek istinski može da shvati tek kada dođe u Avganistan.

Posebno nam je drago što nam je u posjetu došla delegacija Crne Gore, na čelu sa ministrom odbrane mr Borom Vučinićem i načelnikom Generalštaba viceadmiralom Draganom Samardžićem. Mnogo nam znači što su sa nama proveli nekoliko dana. Ja sam imala jednu divnu gošću, dr Gordanu Đurković i bilo mi je zadovoljstvo što sam je mogla ugostiti i provesti lijepe trenutke sa njom.

osam do osamnaest časova svakog dana, a za naše zlatne vojnike dvadesetčetiri sata smo na raspolaganju. Naše kolege, pripadnici mađarskog kontingenta, vrlo su kolegijalni i druželjubivi, saradnja i rad sa njima je na visokom nivou, a sve to zahvaljujući obuci koju smo imali sa njima u Mađarskoj.

Naš zadatak je sanitetsko obezbjeđenje u okviru baze. Najčešće je to obezbjeđenje heliodroma, prilikom slijetanja helikoptera, gdje se naizmjenično mijenjamo moj kolega stvIk Milun Vešović i ja. Pored naših vojnika, u ambulanti primamo i sve one koji zatraže našu pomoć. Posebno nam je zadovoljstvo što nekada možemo da pružimo pomoć i Avganistancima. Kod nas često dolazi na previjanje jedna osmogodišnja djevojčica Zakija. Ima deformitet stopala sa komplikacijama i otvorenom ranom.

U bazi je bio njemački poljski hirurški tim i sa njima smo imali zajedničku vježbu koju smo obavili izuzetno dobro. Na analizi vježbe pohvaljeni smo od strane njemačkog hirurškog

interesovanje za teretanu je ovdje svakim danom sve veće.

U slobodno vrijeme često nam se pridruže Avganistanci koji rade u bazi i koji vole da nam pričaju o svojim običajima i tradiciji, o svojoj zemlji. Jedan od njih je i Nadžib. Često posjeti naš medicinski tim, a posebno mu je drag naš Vešo (svIk Milun Vešović). Uči ga crnogorski jezik i razmjenjuju šale i viceve.

Na nivou baze je organizovan šahovski turnir i naš dr Burić je osvojio prvo mjesto sa maksimalnim brojem bodova. Svi smo na to izuzetno ponosni.

Ubrzo će se organizovati i takmičenje u kuvanju. Naš kontingent je prijavio svoj tim, u kome sam ja, kao jedino žensko, vođa tima. Kuvaćemo naša tradicionalna jela.

O našim vojnicima imam samo riječi hvale. Dobri su ljudi, izuzetni profesionalci, vedri i uvijek raspoloženi za šalu. Za mene su kao braća, ja ih tako i doživljavam. Trudim se da im budem kao sestra. U bazi ima prilično žena

A od svega mi je draže što sam svoj rođendan zajednički proslavila sa viceadmiralom Samardžićem. Svijećice nijesmo brojali, nek im se i ne zna broj, a oboje smo kao poklon dobili po tortu.

Moram još istaći zbog čega sam posebno sretna. Imala sam čast da postanem profesionalno vojno lice i dobijem čin starijeg vodnika prve klase. Rješenje mi je uručio lično ministar odbrane mr Boro Vučinić. Posebno mi je drago što se to dogodilo ovdje, u misiji, u Avganistanu. To je moj najdraži rođendanski poklon. Sigurna sam da za mene misije nijesu završene Avganistanom. Tek su počele i gdje god da budu crnogorski vojnici biću spremna da ih pratim.

Elvira Cvrk

stariji vodnik prve klase

U čast Dana nezavisnosti

Počasna paljba na Cetinju

Za topom i Vesna

„DESET PLOTUNA 30 SEKUNDI PUNI“... „PLOTUN - PA - LI“, odjeknula je komanda starijeg vodnika Slobodana Karadžića, komandira počasne jedinice iz sastava Mješovite artiljerijske

raste. Nakon predaje raporta svih poslu- ga majoru Milutinu Đurović o uspješno realizovanoj paljbi, prisutni su odali pri- znanje dugotrajnim i gromoglasnim aplauzom.

Vesna Mrdak, majka devetogodišnjeg Filipa, sada desetar po ugovoru. U aprilu 2008. godine vođena ljubavlju prema vojnom pozivu, kako kaže, odlučila je da konkuriše za prijem u Vojsku Crne Gore. Prilikom prijema izrazila je želju da bude primljena u jedinicu, gdje će moći da iskaže svoju sposobnost i umijeće. Da uspije u svojoj namjeri imala je punu podršku svojnih najbližih, a posebno sina Filipa.

I tako je primljena u sastav Mješovite artiljerijske baterija, kao poslužilac na haubici 122 mm. U toku obuke, Vesna je postigla zapažene rezultate i kao takva postala ravnopravni član jedinice.

U Brigadi kopnene vojske na vojničkim

baterije, Brigade kopnene vojske.

U susret 21. maju Danu nezavisnosti, sa platoa iznad Cetinja, iz šest artiljerijskih oruđa tipa haubica 122 mm D30J, složno kao jedan odjeknula je prva salva. Tlo pod nogama podrhtava, srce treperi a osjećaj ponosa puni dušu. Tačno u sekund nižu se plotuni jedan za drugim i tako svih deset, oduševljenje prisutnih

I sve je to za artiljerce samo redovno stanje, jer se i očekivalo da počasna jedinica besprekorno izvrši naređenje Predsjednika Crne Gore. Ali novost za sve prisutne bile su nečije riječi, izgovorene sa čuđenjem i nevjericom: „Vidi, žena kraj topa!“.

Ko je ta žena vojnik iz sastava četvrte poslu-ge baterije haubica 122 mm?

dužnostima raspoređeno je 35 žena. Sve one daju pun doprinos u izvršavanju zadatka i obaveza i zavređuju pažnju.

Vesna i ostale pripadnice Brigade kopnene vojske predstavljaju dodatni motiv ostalim pripadnicima „jer kad njima basta da rade 'muške poslove', onda se ni mi ne smijemo brukati“.

major Nenad Ivović

Doktor za vještice

Zapadna Afrika je poznata po raznim paganskim kultovima koji nerijetko uključuju i - žrtvovanje ljudi. Po dolasku u novi tim upozoren sam na dva tajna kulta u ovoj regiji koji imaju jak uticaj na političare u Monroviji: *Poro* - posvećen muškarcima i *Sande* - posvećen ženama. Ovaj drugi uključuje i konzumiranje supe od dijelova polnih organa. Sujeverje ovdje ne zna za granice.

Nakon nereda na zapadu zemlje, gdje je lokalni visoki zvaničnik optužen da je sa grupom „vjernika“ ubio trudnicu i ritualno nožem „obradio“ još nerođeno dijete, nakon čega su trupe UN raspoređene po gradu kako bi spriječile širenje nereda, odnekud se pojavio i doktor za vještice. To je neka vrsta vrača koji se bori protiv vještičarenja. Uz debelu novčanu nadoknadu. Blaža - i daleko živopisnija varijanta inkvizicije.

Dok smo sa pažnjom pratili razvoj tog slučaja, dobili smo naređenje da se uputimo u jedno selo u našoj zoni odgovornosti kako bismo pratili aktivnosti drugog „doktora“ koji je došao iz Gvineje. Po dolasku u selo saznali smo da je „doktor“ doveo i tim saradnika po šest muškaraca i žena. Dok je on izvodio ritualni ples u centru sela, tim se razmilio na sve strane i počeo da privodi osumnjičene za vještichenje. Mene je već počela da podilazi blaga jeza. Ono što smo gledali bilo je suđenje vješticama. Optuženo je 29 osoba, a doktor ih je

jednog po jednog suočavao sa žrtvama i dokazima. Živa patka zakopana u dvorištu žrtve, rogovi bikova i jarčeva poprskani krvlju i takođe zakopani, djelovi odjeće koji su otkidani dok su se sušili na kanapu... Nismo saznali kako su do ovih dokaza došli, ali ukupno je 24 osobe priznalo! Masa u selu je porasla i tražila osvetu. Bilo je krajnje vrijeme da se izvučemo iz sela i ovu bizarnu situaciju prepustimo osoblju UN sa naoružanjem. Nisam želio da i mene neko zakopa u nečijem dvorištu.

Dok smo se vozili ka Voindžama, prisjećao sam se doživljaja majora Živojina Burića, kad je jednom prilikom putovao preko Gane i tamo ostao par dana. Sa njim je bilo još par oficira iz misije, pa su vrijeme prekratili kupovinom poklona za porodice na pijaci afričkih skulptura.

Jedan od njih se namjerio da kupi nešto „originalno“ iz Afrike. Konačno - pohvalio se maskom koja je bila veoma sirovo obrađena i za koju se vidjelo da nije pravljen sa namjenom da se proda turistima. Sav srećan, vratio se u hotel.

Ujutru, na doručku, Burić je uočio da je čovjek primjetno blijed. Nije izdržao i pitao ga da li je sve u redu. „Originalac“ je odgovorio da mu je neprijatno da priča, ali - nije uspijeva da zaspi cijelu noć. Prvo što čovjeku padne na pamet je da se nešto dešava kod kuće, jer je to

ovdje glavni razlog za neprospavane noći. Međutim, čovjek je stidljivo procijedio kroz zube da misli kako sa maskom nešto nije u redu. Nakon što je sačekao da se svi našale sa tim, rekao je: „Cijelu noć sam imao utisak da mi neko hoda kroz sobu. Nekoliko puta sam ustajao i palio svijetlo. Ne umijem da objasnim, ali sam potpuno siguran da je to povezano sa maskom!“. Čak i najglasnije šaljivdžije su se utišale. Nakon doručka, Burić se ponudio da sa njim ode do pijace i da pokušaju da vrate masku. Prodavac koji je prodao masku je počeo grohotom da se smije čim ih je ugledao. Ne čekajući da mu išta kažu, pružio je novac i dok je uzimao masku pitao: "Šta je prijatelju, neprospavana noć, a?".

Branko Đurđić

Voindžama, UNMIL

Rješavanje stambenih potreba stalna briga Ministarstva odbrane

Oglašena raspodjela 100 stanova

Kvota za oficire i podoficire jednake

Rješavanje stambenih pitanja je najvitalnije pitanje za svaki državni organ, pa tako i za Ministarstvo odbrane i Vojsku Crne Gore. Za svaku raspodjelu stanova, koju oglašava Ministarstvo odbrane, vlada veliko interesovanje, budući da se u evidenciji odsijeka za stambene poslove vodi 1627 osoba bez ikakvog stana.

Ministarstvo odbrane je u kontinuitetu rješavalo stambene potrebe po raznim osnovama - dodjeljivanjem stanova koji su bili na raspolaganju Ministarstvu odbrane, po oglasu. Na ovaj način je tokom 2008. i 2009. godine riješeno 108 stambenih pi-

tanja, preimenovanjem rješenja o zakupu na određeno vrijeme i rješenja o službenim stanovima, na osnovu zaključka Vlade Crne Gore, u zakup na neodređeno vrijeme, s pravom otкупа po povoljnijim uslovima. Tako je riješeno 239 stambenih pitanja.

I dalje se intenzivno radi na rješavanju ovih gorućih problema. Privodi se kraju izgradnja zgrade na Starom aerodromu sa 78 stambenih jedinica. Predviđeno je da 1. juna 2010. godine opština Nikšić preda Ministarstvu odbrane, na osnovu Ugovora o razmjeni vlasništva, osam novoizgrađenih stambenih jedinica. Ministar-

stvo odbrane ima još 17 stambenih jedinica u Podgorici, Ulcinju, Tivtu i Nikšiću, koje su predate stambenom odsjeku na raspodjelu. Dakle, tokom ove 2010. godine biće riješeno još 103 stambene potrebe.

Ministarstvo odbrane je u maju usvojilo novi Pravilnik za rješavanje stambenih potreba državnih službenika i namještenika, profesionalnih vojnih lica, civilnih lica u Vojsci, penzionisanih oficira i podoficira, i penzionisanih civilnih lica.

Pravilnik je zasnovan na Vladinoj Odluci o raspodjeli stanova za državne službenike i namještenike, s

tim što obuhvata kategoriju profesionalnih vojnih lica, te je u tom dijelu i specifičan. Odredbe koje je propisala Vlada u Odluci zastupljene su u cjelosti što se tiče kriterija i bodovanja.

Sadašnji, novo-usvojeni pravilnik nema značajnijih promjena u odnosu na prethodni. Specifičan je po tome, što je uz sugestiju Generalštaba Vojske Crne Gore, poboljšao poziciju profesionalnih podoficira, na taj način što kvotu stanova koji će se dodijeliti profesionalnim vojnim licima, raspodjeljuje na oficire i podoficire u pravilu 50% : 50%.

Ovo je malo izazvalo negodovanje oficirskog kadra, mada se vrlo lako može objasniti zašto se pribjeglo ovakvom rješenju. Činjenica je da u ukupnom broju profesionalnih pripadnika Vojske Crne Gore podoficiri čine tri trećine sastava, a oficiri jednu trećinu. Iz ovog podatka je evidentno da podoficiri ovakvim brojnim stanjem učestvuju u povećanju ukupne kvote stanova koji se opredjeljuje za

profesionalna vojna lica, a koja iznosi i do 70% ukupnog stambenog fonda koji se dijeli po kategorijama.

Ranijim raspodjelama se dešavalo da podoficiri ne mogu dobiti nakon bodovanja niti jedan stan iz opredijeljene kvote, u kojoj najviše učestvuju, jer mladi poručnici koji tek izadju iz škole, položajnom grupom koja nosi više bodova nego podoficirska položajna grupa, prednjače u odnosu na podoficire koji imaju čak i 10-15 godina radnog staža. Stoga ovaj pravilnik daje mogućnost da i ova potkategorija riješi stambeno pitanje. Drugo, podoficiri su u najvećem broju učesnici i međunarodnih mirovnih misija i tu su stimulisani određenim brojem bodova za svaki započeti mjesec boravka u misiji. Broj bodova zavisi od rizičnosti misije.

U Pravilniku ima nekih odredbi koje bi se mogle smatrati megalomanskim. To se prvenstveno odnosi na strukturu stanova koji se dijele. Naime, Ministarstvo odbrane gradi i pribavlja

stanove uz želju da pribavi što veći broj stambenih jedinica kako bi zbri-nuli veći broj stambenih interesenata. Najveći stan koji se gradi je trosoban, do 95 m². Ovako velikih jedinica ima desetak u novogradnji.

Vladina Odluka o raspodjeli stanova za državne službenike i namještenike, kao i Pravilnik MO predviđaju strukturu četvorosoban, petosoban... što nema u ponudi. To pričinjava poteškoće jer se uvijek javljaju interesi koji nemaju stan koji bi im pripadao po odredbama pravilnika. Ministarstvo odbrane ima za prioritet rješavanje stambenih potreba onih koji nemaju nikakav stan. Kada se stvore bolji uslovi i kada se riješe potrebe svih koji nemaju stan onda se može razmišljati o zamjenama. Oglašena je, tokom maja, raspodjela 100 stambenih jedinica. Predaja dokumenta stambenih interesenata je u toku.

Predrag Rakočević

v.d. šefa Odsjeka za stambene poslove

65. godišnjica pobjede nad fašizmom

Drugi svjetski rat

završen tri puta

Drugi svjetski rat nije završen jednokratno, nego, moglo bi se reći, "tri puta". Sovjetske i američke trupe su se spojile u Njemačkoj 25. aprila 1945. godine, a prekid neprijateljstava između savezničke antihitlerovske koalicije i poražene Njemačke objavljen je 8. maja. Na prostoru bivše Jugoslavije borbe su trajale do 15. maja, ali rat Amerikanaca sa Japanom trajao je sve do 15. avgusta 1945. godine. Tog dana Japan je potpisao bezuslovnu kapitulaciju, nakon što su SAD bacile atomske bombe na gradove Hirošima i Nagasaki. Kapitalucija Japana, ipak, formalno je potpisana 2. septembra 1945. godine, što se smatra službenim završetkom rata. Tako je Drugi svjetski rat praktično trajao punih šest godina, a počeo je 1. septembra 1939. godine, napadom Njemačke na Poljsku.

Tačan broj ljudskih žrtava u Drugom svjetskom ratu nije precizno utvrđen ni do danas, ali se procjenjuje na oko 55 miliona ljudi. Broj ranjenih bio je višestruko veći, pa se, s obzirom na tadašnji broj stanovnika na našoj planeti, Drugi svjetski rat smatra najkrvavijim sukobom u istoriji. Crna Gora je u tom ratu, prema knjizi grupe autora "Istorija Crne Gore", izgubila 10 odsto svog stanovništva, ili 37.000. U ratu je poginulo oko 14.500 partizanskih boraca. Takođe, veliki je broj žrtava i na strani četnika i drugih kolaboracionista okupatora.

Što se tiče ljudskih žrtava u bivšoj Jugoslaviji, sporenja o tome traju i dan-danas, uglavnom, ideološko-politički motivisana. U bivšoj SFRJ službeni podatak je bio da je Jugoslavija u Drugom svjetskom ratu izgubila oko 1.700.000 ljudskih života. Na osnovu toga se navodilo da je Jugoslavija po broju žrtava, treća zemlja, iza Sovjetskog Saveza, sa oko 22 miliona žrtava, i Poljske, sa oko šest miliona.

Licitacije o broju žrtava karakteristične su kako na evropskom planu, tako i u nacionalnim razmjerama pojedinih zemalja, ali i u

odnosu na koncentracione logore i žrtve među kolaboracionistima okupatora. I danas imamo različite tvrdnje o broju pobijenih Jevreja, o stradanjima u logoru Jasenovac ili, na primjer, o ubijenim četnicima, ustašama, bjelogardecima i drugim kolaboracionistima u završnici rata u Jugoslaviji.

Rat je pričinio dramatične demografske posljedice u Evropi. Cijele etničke zajednice ili su dovedene na ivicu uništenja, ili su prisilno iseljene, a najviše su pretpjeli Jevreji, koji su doživjeli kolektivno stradanje, poznato kao holokaust. Na kraju i poslije rata, i pripadnici njemačkih etničkih zajednica u nekim zemljama istočne Evrope bili su protjerani.

Materijalni gubici su bili ogromni, a velike štete je pretrpjela i kulturna baština. Na političkoj mapi su nastale krupne promjene. Došlo je do značajnih teritorijalnih pomjeranja, prije svega, državnih granica bivšeg Sovjetskog Saveza, na račun baltičkih, ali i drugih zemalja istočne Evrope. Tih promjena bilo je i u drugim dijelovima Evrope. Njemačka je podijeljena na dvije okupacione zone, američko-englesko-francusku i sovjetsku, od kojih su kasnije nastale dvije njemačke države. Jedna od krupnih posljedica Drugog svjetskog rata je i takozvana antikolonijalna revolucija, proces oslobađanja Afrike i Azije od dominacije bivših kolonijalnih sila. Tako je nastao pojam "treći svijet", koji je obuhvatao novooslobođene zemlje, bivše kolonije.

U Evropi, samo nekoliko godina od završetka rata, buknuo je suparništvo među bivšim ratnim saveznicima. Formirana su dva vojna pakta, koja su predvodile dvije najmoćnije zemlje Amerika i Sovjetski Savez. U međusobnom rivalstvu i strahu od vojnog i političkog prestiža, između tih zemalja je došlo do trke u naoružanju, što je dovelo do ubrzanog razvoja nuklearnog oružja. Nešto dužoročnijom posljedicom Drugog svjetskog

rata može se smatrati i rusko-američka trka za prevlast u svemiru. I na svjetsku kulturu taj rat je mnogo uticao, jer su i u njemu samom, prvi put u istoriji ratovanja, masovni mediji, kao radio i film, imali veliku propagandnu ulogu.

Kad je riječ o Crnoj Gori, njenim ogromnim uspjehom, svakako, može se smatrati obnova državnosti koja je ukinuta 1918. godine. Zahvaljujući partizanskom pokretu i vojsci, pobjedniku u Drugom svjetskom ratu, i politici komunista, Crna Gora je, na kraju rata, dobila status federalne jedinice Jugoslavije. Crna Gora je i u Evropi uživala veliki ugled. Francuski filozof Žan Pol Sartre je ocijenio da je Trinaestojulski ustanak crnogorskog naroda 1941. godine bio najsvjetlija tačka u Evropi u tom vremenu. Čak je i komandant italijanskih okupacionih snaga u Crnoj Gori Pircio Biroli, još 1941. godine, u zenitu Trinaestojulskog ustanka, odao veliko priznanje Crnogorcima, kada je u Rim, svojoj Vrhovnoj komandi, poslao poruku: "Boriti se u ovoj situaciji protiv Crnogoraca, isto što i orati more".

Crna Gora je, reklo bi se, zbog svog doprinosa u Drugom svjetskom ratu, imala veliki politički respekt i u samoj Jugoslaviji. To pokazuju i podaci o njenom "kadrovskom potencijalu" u to vrijeme. Na raznim vojnim, političkim i partijskim dužnostima širom Jugoslavije, odmah poslije Drugog svjetskog rata, bilo je 1.850 rukovodilaca iz Crne Gore. Od 23 člana Vrhovnog štaba tadašnje Jugoslovenske Armije osam su bili Crnogorci. Krajem 1944. godine, Crnogorci su komandovali sa osam od 18 partizanskih korpusa, a među partizanskim generalima 36 odsto bili su Crnogorci. Ove brojke su nesrazmjerno velike u odnosu na broj stanovnika Crne Gore, koji je u jugoslovenskom stanovništvu iznosio tek nešto iznad dva odsto.

Ilija Despotović

Top vijesti

Najčitanije

14.05.2010

Ministar odbrane Boro Vučinić boravi u posjeti Avganistanu

Ministar odbrane Boro Vučinić boravi u posjeti prvom kontingentu Vojske Crne Gore u Avganistanu. U crnogorskoj delegaciji je i načelnik Generalštaba Vojske Crne Gore viceadmiral Dragan Samardžić, a cilj posjete je susret sa vojnim i civilnim zvaničnicima u toj zemlji i upoznavanje sa uslovima života i rada crnogorskog kontingenta u Avganistanu kojeg čini 31 pripadnik Vojske Crne Gore...

Projekti

Udruženi u Evropi, bezbjedni u NATO

ISAF Avganistan

Vijesti

28.05.2010.

Održano sportsko prvenstvo Vojske Crne Gore u streljaštvu

Sportsko prvenstvo Vojske Crne Gore u streljaštvu održano je 27. i 28. maja 2010. godine u Kasami "Miovan Saranović" u Danilovgradu.

28.05.2010.

VIII generacija škole demokratskog rukovođenja posjetila Ministarstvo odbrane

Polaznici VIII generacije Škole demokratskog rukovođenja, koju čine predstavnici političkih partija, nevladinog sektora i medija, posjetili su danas Ministarstvo odbrane.

28.05.2010.

Posjeta njemačke fregate „EMDEN“ nakon četvoromjesečne operacije ATALANTA

Njemačka fregata „EMDEN“ uplovila je jutros u luku Bar, nakon četvoromjesečne operacije na Rogu Afrike. Bar je prva luka na evropskom kontinentu u koju će fregata EMDEN uploviti nakon njenog učešća u misiji ATALANTA.

27.05.2010.

Njemačka fregata „Emden“ uploviće u petak, 28. maja 2010. godine u luku Bar

Njemačka fregata „Emden“ uploviće u petak, 28. maja 2010. godine u luku Bar. Fregata „Emden“ boraviće u trodnevnoj posjeti Crnoj Gori na povratku iz misije „Atalanta“.

28.05.2010.

Završna planska konferencija za vojno-medicinsku vježbu „Medceur 2010“ održava se u Bečićima

Završna planska konferencija za vojno-medicinsku vježbu „Medceur 2010“ održava se od 25. do 27. maja 2010. godine u Bečićima.

24.05.2010.

Čestitka ministra odbrane Bora Vučinića povodom osvajanja Mont Everesta crnogorske planinarske ekspedicije:

U ime Ministarstva odbrane i moje lično, želim da Vam čestitam izvanredan uspjeh koji ste ostvarili osvajanjem najvišeg vrha u svijetu, Mont Everesta na Himalajima.

20.05.2010.

Počasna paljba povodom 21. maja – Dana nezavisnosti

Pretraživanje

Unesite pojam:

TRAŽI

Aktuelnosti

Konkursi

Zakonska regulativa

Strateška dokumenta

Partnerstvo za mir

Partner

Moj kutak

Prijava za newsletter

Pitajte Ministarstvo

Najčešće postavljena pitanja i odgovori

Pitajte Ministarstvo

Korisni linkovi

Nacionalna Turistička organizacija Crne Gore

Hoteli

Vremenska prognoza

DRŽAVNI SIMBOLI CRNE GORE

ARHIVA

ADRESAR

CRNA GORA
Nacionalna Turistička organizacija